

- 4 DES. 2003

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 Oslo

NOU 2003: 14 BEDRE KOMMUNAL OG REGIONAL PLANLEGGING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN - HØRINGSUTTALELSE

Riksantikvaren viser til brev av 20.05.03 hvor det ønskes en bred tilbakemelding fra brukerne av loven, og hvor departementet vil vektlegge endringer i loven som kan forenkle og effektivisere planbehandlingen. Direktoratet viser også til vår uttalelse av 01.09.03 vedrørende forsert høring av deler av lovforslaget, nærmere bestemt forslag til bestemmelser om innsigelse, konsekvensutredninger m.m.

En detaljert gjennomgang av de enkelte deler av lovforslaget kommentert i forhold til Riksantikvarens ansvarsområde, er vedlagt vår uttalelse.

Direktoratet bruker i det følgende begrepet "*kulturmiljø*" bredt definert, slik utvalget etter Riksantikvarens tilråding har gjort, slik at det favner *både* hensynet til helheter i landskapet, by- og tettstedsspesifikke vurderinger og enkeltstående kulturminner.

Hovedsynspunkter på utredningen og lovforslaget

Riksantikvaren finner utredningen godt gjennomarbeidet og støtter i hovedsak de endringer i plan- og bygningsloven (pbl.) som utvalget foreslår. Lovforslaget vil i stor grad styrke pbl. som redskap for sektorovergrepene i samfunnsplanlegging, legge til rette for gode planprosesser og for bedre kvalitet på planene.

Mange av de arealkonflikter kulturminneforvaltningen opplever med dagens system kunne ha vært unngått eller håndtert på en bedre måte ved at kulturminneforvaltningen hadde kommet tidligere inn i planprosessen. Planlovutvalget har etter Riksantikvarens syn, lagt et godt grunnlag for at berørte parter skal kunne komme tidlig inn i prosessene. Evt. arealkonflikter blir da synliggjort på et tidlig tidspunkt, og en vil kunne få både planer med bedre kvalitet og en mer effektiv planprosess.

Riksantikvaren har ved tidligere anledninger etterlyst et bedre planverktøy for å ivareta kulturmiljø- og landskapsinteressene gjennom pbl. Direktoratet finner forslaget om hensynssoner som kan kombineres med alle arealbruksformål

Riksantikvaren

Dronningens gate 13

Postboks 8196 Dep, 0034 Oslo

Telefon: 22 94 04 00 Telefaks: 22 94 04 04 E-post: riksantikvaren@ra.no

spennende. Utvidet adgang til å ha bestemmelser til planer, vil gjøre pbl. til et bedre redskap for å ivareta kulturmiljø- og landskapsinteressene.

Riksantikvaren forutsetter at rådighetsinnskrenkninger gjennom hensynssoner i pbl. ikke vil medføre erstatningsplikt, da dette sterkt vil begrense lovens formål og funksjon.

Forenkling og effektivisering i planbehandlingen

Pbl. er et redskap for å avklare arealbruksinteresser og håndtering av evt. konflikter. Forslagene om planstrategi for regionale og kommunale myndigheter, og krav om planprogram for planer med vesentlige virkninger, vil etter Riksantikvarens vurdering bidra til en ryddigere og mer effektiv planbehandling. Samtidig kan kvaliteten på planene bedres. Riksantikvaren støtter også parallell behandling av detaljplan og rammesøknad dersom arealbruken er avklart gjennom overordnet plan. Dette vil kunne forenkle og effektivisere behandlingen i forhold til tiltakshavere.

En avklaring av arealbruken gjennom plansystemet er vesentlig for at arealplaner skal være et effektivt redskap. I forhold til automatisk fredete kulturminner vil Riksantikvaren at dette kan avklares i kommuneplanen for ulike utbyggingsformål, men skal avklares på neste plannivå. Planprogram bør avklare når dette skal gjennomføres.

Riksantikvaren foreslår at kravet om planprogram skal gjelde for alle kommunale planer hvor forholdet til automatisk fredete kulturminner ikke er avklart. Dersom tiltak kan gjennomføres uten områdeplan, men kun på bakgrunn av detaljplan, vil avklaringen måtte skje i behandlingen av denne. Dette vil være et ryddig system for å avklare arealbruken i forhold til automatisk fredete kulturminner. Direktoratet frykter likevel at kommunenes vilje til å bruke områdeplan som virkemiddel i praksis vil begrenses dersom kostnadene til nødvendige undersøkelser skal bæres av kommunen som forslagsstiller. Dersom kommunen velger å ikke utarbeide områdeplan på grunn av dette, vil det være i strid med intensjonen om områdeplan som et kommunalt planredskap for å sikre en hensiktsmessig arealbruk.

Riksantikvaren støtter Planlovutvalgets forslag til bestemmelser om regional planlegging. En bedre samordning mellom sektorplaner og fylkesplanleggingen vil kunne gi store besparelser og en betydelig effektiviseringsgevinst ved at regional planstrategi kan se de ulike tiltakene i sammenheng. Slik vil planer og virkemidler bli mer effektivt utnyttet.

For at planlegging skal være et effektivt virkemiddel for kulturminneforvaltning, er det imidlertid også nødvendig at det innføres hjemler som gir mulighet til et nyansert vern både på kommune-, område- og detaljplannivå.

Begrepsbruk

En ny pbl. skal ikke bare være et *supplement*, men et *reelt alternativ* til kml. for vern av kulturmiljø og landskap. Den *begrepsbruk* som de to lovene legger til grunn, bør i størst mulig grad da være enhetlig og omforent. Riksantikvaren forutsetter at lovverkene gjennomgås med henblikk på dette.

For å tilstrebe en mest mulig ensartet begrepsbruk gjennomgående i loven bør ordet "kulturvern" i § 9-8 erstattes med "kulturmiljø" hentet fra formålsbestemmelsen (§ 1-1). Riksantikvaren vil også anbefale at "landskap" som definert i den europeiske landskapskonvensjonen, benyttes fremfor "kulturlandskap".

Spesielt om Sametinget

Riksantikvaren synes å registrere en viss uklarhet i lovutkastet når det gjelder omtalen av *Sametinget*. I lovutkastets § 1-15 siste ledd heter det "Statlig myndighet, fylkeskommune og kommune, og Sametinget, kan påklage...", mens det i § 2-4 heter at "Ved behandlingen av denne lov skal Sametinget anses som statlig organ". Disse formuleringene kan synes å stå i motstrid med hverandre og gjenspeiler en viss uklarhet når det gjelder Sametingets formelle stilling og status. Lovforslaget bør gjennomgås mht. dette.

Nærmere om enkelte deler av lovforslaget

Kap 1. Lovens formål og virkeområde

Riksantikvaren er lite tilfreds med at utvalget i sitt endelige lovforslag foreslår "langversjonen" av formålsbestemmelsen, der en rekke særhensyn synliggjøres med utgangspunkt i begrepet "bærekraftig utvikling". Det vises her til våre tidligere innspill.

Den foreslåtte bestemmelsen om rettsvirkning av planer gir et utgangspunkt for samordning mellom pbl. og tilgrensende særlover. Når det gjelder kml. foreligger det allerede slike samordningsbestemmelser, bl.a. i kml. §§ 9 og 8. Formuleringene i den foreslåtte § 1-11 annet ledd må *ikke* kunne forstås dithen at der et fredet kulturminne også omfattes av en plan med svakere bestemmelser, vil *planens* bestemmelser kunne legges til grunn for vedtak. En slik forståelse er uakseptabel for kulturminneforvaltningen.

Riksantikvaren støtter flertallets forslag om at alle endringsaktiviteter bør skje på grunnlag av planer. Om sektorer får gjennomslag for å unngå bestemmelser i pbl. for gjennomføring av tiltak, undergraves plansystemet som samordningsarena for ulike interesser.

Kap. 2 Plan- og bygningsmyndighetene

Riksantikvaren støtter utvalgets forslag om lovfesting av krav om planfaglig kompetanse og kapasitet i fylkeskommunene. Riksantikvaren understreker at kulturminnefaglig veiledning også inngår i den planfaglige veiledningsvirksomheten.

Samtidig fastholder Riksantikvaren at det også bør settes krav til hvilken planfaglig kompetanse kommunene skal besitte. Riksantikvaren anbefaler at dette vurderes videre i forbindelse med en framtidig Ot.prp.

Kap. 3 Krav til kartgrunnlag, stedfestet informasjon m.v.

Riksantikvaren er i det alt vesentlige positiv til bestemmelsene i kapittel 3. De nye bestemmelsene vil bety en lovmessig styrking av arbeidet med å få tatt i bruk digitale kartdata basert på nasjonale standarder. Direktoratet vil imidlertid påpeke at det er viktig at kartdataene skal stilles til rådighet uten for store kostnader for å sikre at kommunene har råd til å skaffe seg slike data.

En oppbygging av separate databaser i alle kommuner vil bli uforholdsmessig dyrt, og innebære en stor risiko for manglende samkjøring og bruk av standarder. Det vil også gjøre det mer tungvint å skaffe til veie landsdekkende sett med plandata. Riksantikvaren ønsker at forskriftene bør tilstrebe en felles struktur for å motvirke dette.

Kap. 4 Statlige planretningslinjer og planvedtak

Riksantikvaren ønsker at ordlyden i § 4-1 endres til en samordnet politikk for regional og kommunal utvikling og ressursforvaltning, der planlegging blir et redskap for å tilstrebe den ønskede politikken. En tydeliggjøring av oppdaterte retningslinjer for utviklingen vil forenkle og forankre innspill fra kulturminneforvaltningen i den enkelte saken. Det er et viktig aspekt at sektorenes ansvar blir sett i lys av en helhetlig samfunnsutvikling, og kan drøftes som en del av denne. Det blir vesentlig at kulturminnepolitikken synliggjøres godt i dette/disse dokumentene.

Riksantikvaren støtter forslaget om å gi særlig rettsvirkning for fylkesdelplan og kommuneplan gjennom et statlig vedtak. Det statlige vedtaket kommer i tillegg til en fullført planprosess med vedtak av fylkestinget/kommunestyret. En slik bestemmelse kan være aktuelt å bruke/foreslå brukt for å gi en mer langsiktig styring av interessene knyttet til kulturmiljø og landskap i visse områder, spesielt der regionalt eller nasjonalt viktige interesser berøres av planene.

Kap. 5 Regional planlegging

Riksantikvaren støtter utvalgets forslag om at det skal utarbeides en regional planstrategi, og forslaget til roller og prosess for utarbeidelse av denne. Dette vil bevisstgjøre aktørene i det regionale partnerskapet om hvilke utfordringer som skal løses, og hvordan. Kulturmiljø- og landskapsverdiene i regionene bør være sentrale premisser og utgangspunkt for regional utvikling.

Medvirkning fra nasjonale og regionale aktører i forbindelse med utarbeidelse og høring av regional planstrategi vil være svært viktig. Muligheten for å fremme innsigelse til regional planstrategi er et nytt element i loven, og det bør presiseres hvilket grunnlag innsigelsen kan ha.

Kap. 6 Planlegging på fylkesnivå

Det har i ulike sammenhenger vært etterlyst et mer forpliktende planredskap på overordnet nivå for å sikre nasjonale og regionale interesser. Riksantikvaren støtter forslaget om at fylkesplan for arealbruk kan gis rettsvirkning. Dette vil kunne være et nyttig redskap i forhold til å sikre en helhetlig forvaltning av landskap eller større sammenhengende kulturmiljøer.

Kap. 8-12 Generelt om kommunal planlegging

Riksantikvarens hovedinntrykk av de foreslåtte bestemmelsene er at kulturminneforvaltningen vil få utvidede og forbedrede hjemler til å bevare kulturmiljøer gjennom planer etter pbl. I hovedsak har utvalget ivarettatt de hensynene Riksantikvaren tidligere har bedt om, selv om utvalgets konkrete forslag avviker noe fra våre forslag.

Innstillingen legger opp til at områdeplan blir kommunenes viktigste plannivå for detaljerte planer basert på kommuneplanene, mens detaljplan blir plannivået for private bygge-, anleggs- og vernetiltak. Etter Riksantikvarens sitt syn virker denne fordelingen hensiktsmessig, og vil understreke viktigheten av at kommunene har tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å gode lage rammer for arealbruken.

Kap. 8 Hovedtrekk og kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi i § 8-3 er et nytt grep som utvalget foreslår innført. Riksantikvaren finner dette positivt, og mener at det vil være til nytte for å få debatt, større politisk eierskap til tidligere vedtatte planer og økt medvirkning og engasjement i lokalsamfunnene.

I planstrategien skal kommunene vurdere hvilke planer som skal videreføres og hvilke planer som evt. skal oppheves. Slik Riksantikvaren tolker forslaget vil bestemmelsene i §§ 11-8 og 12-5 gjelde uavhengig av planstrategivedtak etter denne bestemmelsen. Det forutsettes at reglene for oppheving og endring av område- og detaljplan innebærer innsigelses- eller klageadgang for kulturminneforvaltningen dersom viktige kulturmiljøinteresser settes til side.

Kap. 9 Kommuneplan

Forslaget skiller mellom arealformål og hensynssoner jf. § 9-5. Vern er ikke et arealformål, men et hensyn, jf. § 9-8. § 9-9 er hjemmelen for å utarbeide bestemmelser til arealformålene og hensynssonene. Riksantikvaren ønsker at bestemmelser som er knyttet til vernehensyn, legges til hensynssonene, men ser samtidig at det vil være mange tilfeller hvor det ikke er entydig om bestemmelsene skal plasseres i tilknytning til arealformålet eller til hensynssonen. Riksantikvaren ser et klart behov for nærmere veiledning om dette.

Selv om kommuneplanens arealdel skal ligge til grunn for planlegging, forvaltning, virksomhet og utbygging, må den ikke virke begrensende i forhold til kulturminneinteresser som ikke er avklart gjennom kommuneplanen. Riksantikvaren ber om at dette tydeliggjøres i bestemmelsen om rettsvirkning.

Kommunen kan i hht. forslaget velge å behandle søknader og melding etter dagens §§ 81, 86a, og 93 på grunnlag av kommuneplan, med unntak av innen arealformål 1 og 2, samt for større bygge- og anleggstiltak. Bestemmelsen innebærer et plankrav for søknads- og meldepliktige tiltak innenfor arealformålene 1 og 2. Riksantikvaren støtter dette generelle plankravet.

Under rettsvirkning av arealdelen har siste to setninger en noe uklar ordlyd. Dersom kommuneplanen er i strid med tidligere vedtatte planer skal disse vurderes opphevet eller revideres. Riksantikvaren ber om at dersom planer ikke blir opphevet eller revidert innen 2 år, må hensynssoner i kommuneplan likevel være gjeldende selv om gammel plan da for øvrig vil gjelde.

Riksantikvaren støtter forslaget om å holde LRNF-områder som et samlet formål. Direktoratet ønsker en presisering av begrepet ”gårdstilknyttet virksomhet” som inngår i formålet. Riksantikvaren anser det svært uheldig at det ikke er krav om at omfanget og lokaliseringen av spredt bebyggelse etter § 9-7 bokstav b skal fastsettes i kommuneplan.

Riksantikvaren er tilfreds med at hensynssonene kan brukes for alle arealbruksformål og kombineres med andre soner.

Riksantikvaren finner det også positivt at det gis langt større muligheter enn etter gjeldende plan- og bygningslov for å gi bestemmelser til kommuneplanens arealdel. Dette vil kunne gjøre kommuneplanen bedre egnet til å utforme en helhetlig arealpolitikk for kommunene. Utvalgets ønske om at kommunen skal kunne fastsette mål for miljøkvalitet synes positivt, og Riksantikvaren forutsetter at historiske kvaliteter inngår i dette.

Bestemmelsen om lengre bindingstid av deler av kommuneplanens arealdel (§ 9-10) gir åpning for en større grad av langsiktighet i forvaltningen etter pbl., noe som vil være vesentlig om loven skal kunne supplere kml. som vernelov for viktige kulturmiljøinteresser. Det synes imidlertid uklart hvordan denne bestemmelsen vil samvirke med rettsvirkningsbestemmelsene under § 9-6 og begrensningene i å angi detaljerte bestemmelser innen § 9-9 nr. 1 og 2. Det forutsettes at dette vurderes nærmere i det videre arbeidet.

Kap 10 behandling av kommuneplanen

Ved varsel og kunngjøring av planarbeid skal det utarbeides planprogram (§ 10-2). Riksantikvaren støtter et slikt program for planleggingen. Programmet må ta stilling til når undersøkelsesplikten etter kml. § 9 skal oppfylles for tiltak som skal kunne gjennomføres direkte fra kommuneplanen. Riksantikvaren viser også til kommentarene til §§ 1-8 og 1-9 i brev av 01.09.03.

Frist for innsigelse i § 10-3 knyttes til høringsfrist, jf. allerede gjennomførte endringer. Rimelig frist i forhold til undersøkelser etter kml. § 9, eller ved Riksantikvarens overtakelse av sak fra fylkeskommunen, må forventes videreført selv om dette ikke er nevnt i lovteksten. Det vises i denne sammenheng til rundskriv T-2/2003.

Kap. 11 og 12, områdeplan og detaljplan

Hjemmelen for å fastsette hensynssoner i områdeplan og detaljplan er likelydende med hjemmelen for hensynssonene i kommuneplanens arealdel. Riksantikvaren er tilfreds med at hensynssonene kan brukes for alle arealbruksformål og kombineres med andre soner.

Bestemmelseshjemlene i dagens pbl. for utforming (1) og bruk (2) beholdes og suppleres med krav til estetikk. Det åpnes nye hjemler for vern av byggverk (6) og for drift og skjøtsel (9) som går mye lenger enn dagens pbl. Som eksempel kan "originalt" materiale i eksteriør vernes mot utskifting og det blir åpnet for vern også av (utvalgte) interiører. Kombinasjonen av disse fire bestemmelseshjemlene vil kunne gi en mye bedre og mer målrettet kulturminneforvaltning gjennom pbl.

For skjøtsel av verneverdige hager og parker blir pkt. 9's begrensning til arealformål 3 og 4 for snever, og her ønsker Riksantikvaren en utvidet hjemmel. Vedlikeholdsplikt av verneverdige byggverk nevnes av utvalget, men hjemmelen kan virke uklar og bør presiseres.

Riksantikvaren innser at det utvidede hjemmelsgrunnlaget for vern som utvalget foreslår kan få omfattende og arbeidskrevende konsekvenser. Vi er derfor åpne for å bidra til utarbeiding av veiledningsmaterieell i forkant av gjennomføring av lovendringen.

For kulturminner under vann vernet ved kml. støtter Riksantikvaren innstillingen om at også vannsøyle og bunn skal kunne omfattes av område- og detaljplan. Det vil kunne bidra til å sikre vernet av kulturminner under vann som er beskyttet av kml.

Etter § 11-8 skal endring og oppheving av område- og detaljplan behandles som for utarbeiding av ny plan. Dette er betryggende for kulturminneforvaltningen. For mindre endringer av område- og detaljplan foreslår utvalget at endringene skal forelegges berørte myndigheter før kommunen treffer vedtak. Det bør avklares om det er anledning til å bruke innsigelse også ved mindre endringer av plan.

Kap. 13, 14, 15 og 16

I kap. 13, 14, 15 og 16 understrekes behovet for en samordning gjennom pbl. av ulik arealutnyttelse. Riksantikvaren ser klart behovet for og støtter økt sektorsamordning gjennom pbl. Dette kan gi en rasjonaliseringsgevinst samtidig som resultatet kan få bedre kvalitet og forankring. For en mer detaljert gjennomgang vises til vedlagte notat.

Kap. 19 Dispensasjon fra byggeforbudet etter § 1-13, plankrav og plan. Midlertidig bygge- og deleforbud

Riksantikvaren har med bekymring registrert en tilsynelatende altfor lempelig holdning og praksis i mange kommuner når det gjelder innvilgelse av dispensasjon fra gjeldende plan eller fra krav om utarbeidelse av plan. Vedtakelsen av en plan impliserer at planmyndighetene, på bakgrunn av innspill fra en rekke interesser og aktører, har foretatt en helhetlig vektlegging av ulike verdier og samfunnshensyn.

Skulle det vise seg at kommunenes anvendelse av den foreslåtte dispensasjonsbestemmelsen, tross intensjonen om innstramming, allikevel ender opp i en videreføring av dagens liberale praksis, er Riksantikvaren av den oppfatning at dispensasjonsmyndigheten bør flyttes til fylkeskommunen eller staten ved fylkesmannen. Vi støtter derfor den foreslåtte bestemmelsen i § 19-1 tredje ledd som åpner for at departementet ved forskrift kan foreta en slik flytting av myndighet for bestemte planer, typer tiltak eller områder av landet.

For at en hensynssone eller plan etter den nye pbl. skal kunne bli et parallelt virkemiddel til en vedtaksfredning etter kml., er det etter Riksantikvarens oppfatning nødvendig at den nye loven hjemler en mulighet for å beskytte truede kulturmiljøinteresser *underveis i prosessen* fram til et endelig planvedtak, tilsvarende hjemmelen for midlertidig fredning i kml. § 22 nr. 4. Etter vårt syn er det mulig å tolke en slik hjemmel inn i den foreslåtte § 19-2 om bygge- og deleforbud, og dette bør i så fall klargjøres i kommentarene til bestemmelsen.

Kap. 20 Overgangsbestemmelser og endringer i andre lover

Riksantikvaren viser til vår uttalelse til NOU 2002:1 *Fortid former framtid. Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk* hvor vi påpekte behov for en gjennomgang av kulturminneloven.

En slik gjennomgang vil være nødvendig i forbindelse med en videre oppfølging av NOU 2003:14 for å sikre en bedre samordning, bl.a. begrepsmessig, mellom de to lovverk. Som eksempel kan nevnes begrepene "bebyggelsesplan" og "reguleringsplan" som inngår i kml. §§ 8 og 9. Direktoratet vil komme med merknader og forslag til lovendringer i forbindelse med den videre oppfølgingen.

Riksantikvaren vil i det følgende kommentere de konkrete endringene som Planlovutvalget har foreslått.

Kml. hjemler fredning av område rundt fredet kulturminne og av kulturmiljø i hht. kml. §§ 19 og 20, ikke 21a og 22b som det er vist til i utredningen. Slik Riksantikvaren ser det, må fredning etter kml. eller vern etter pbl. være reelle alternative virkemidler som velges ut fra hvilke rettsvirkninger som gir det mest hensiktsmessige vern og forvaltning. Der hvor nasjonale eller internasjonale interesser er involvert, må vernet og forvaltningen være av mer langsiktig karakter. Valget mellom fredning etter kml. eller vern etter pbl. må være begrunnet i kulturminnefaglige hensyn. Riksantikvaren er imidlertid usikker på i hvilken grad § 22b vil komme til anvendelse da fredningsbestemmelser gjerne vil være mer detaljerte enn hva reguleringsbestemmelser vil være. Når forskrifter til § 21a skal utarbeides, ønsker Riksantikvaren å delta i arbeidet.

Det kan også tenkes samordnede prosesser der fredning etter kml. og vern etter ny pbl. kombineres. Verken saksbehandlingsrutiner eller beslutningsnivå er imidlertid pr. i dag tilstrekkelig samkjørt til at et slikt samordnet opplegg ville kunne fungere optimalt. For eksempel har kulturmiljøfredning 2 høringsrunder og vedtak av Kongen i statsråd

Riksantikvaren viser til vedlagte notat for nærmere drøfting og argumentasjon av utvalgets forslag til endring av kml.

Straff og sanksjoner

Dagens pbl. hjemler kun bøtStraff ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av lovens bestemmelser eller påbud gitt i medhold av disse. Planlovutvalget foreslår ingen endring her. I rapporten fra "Prosjekt miljøkriminalitet" (juni 2003) har Politidirektoratet påpekt at strafferammen i pbl. bør økes til bøter eller fengsel i inntil ett år, og til to år ved særlig skjerpene omstendigheter. En slik endring vil bringe straffetrusselen i pbl. på linje med andre sentrale miljølover. Riksantikvaren støtter Politidirektoratets forslag her. Riksantikvaren er av den oppfatning at et skjerpet straffenivå kan bidra til å gi pbl. større tyngde som miljø- og verne lov, og til en mer likeverdig posisjon i forhold til eksisterende særlover innenfor miljøvernområdet, herunder kml.

Avslutning

Utredningen er et godt grunnlag for utarbeidelse av en Ot.prop. og en endelig lovtekst. Riksantikvarens tidligere uttalelser er langt på vei innarbeidet i utredningen. Riksantikvaren har her pekt på en del forhold som bør vurderes nærmere i forbindelse med den videre oppfølgingen av utvalgets innstilling.

Direktoratet ønsker å bidra i det videre arbeidet med oppfølgingen av utredningen.

Vennlig hilsen

Nils Marstein
riksantikvar

Marit Huuse

Vedlegg: Notat med Riksantikvarens kommentarer til de enkelte deler av lovforslaget

Gjenpart: MD, K-avd.
DN
Fylkeskommunene
Sametinget
Forvaltningsmuseene